

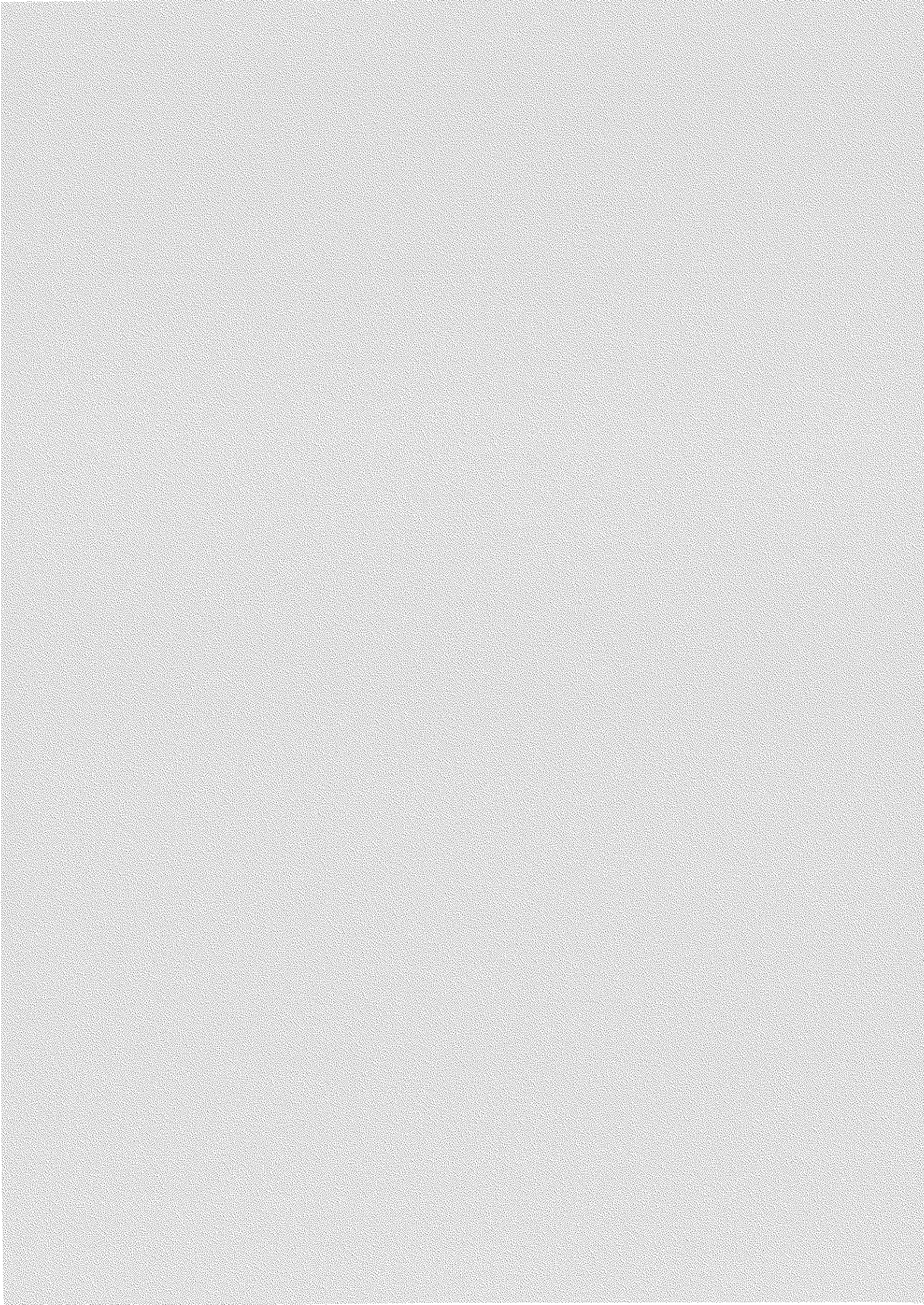
Pr ovincie

Ri htlijnen M

B orspecie

W stersche

RICHTLIJNEN
voor het milieu-effectrapport
Boorspecie Westerscheldetunnel

Uitgebracht door Gedeputeerde Staten van Zeeland, wat betreft de Wet Milieu-beheer en Rijkswaterstaat, Directie Zeeland, namens de Minister van Verkeer en Waterstaat, wat betreft de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren.

Middelburg, 23 september 1997

INHOUDSOPGAVE

Pagina

Hoofdpunten van de richtlijnen	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel en besluitvorming	5
2.1 Probleemstelling	5
2.2 Doel	5
2.3 Besluitvorming	6
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	7
3.1 Algemene richtlijnen	7
3.2 Materiaalstromen	7
3.3 Hergebruik en nuttige toepassing	8
3.4 Stortalternatieven in de Westerschelde	9
3.5 Mitigatie en compensatie	9
3.6 Meest milieuvriendelijk alternatief	10
3.7 Nulalternatief	10
4. Bestaande milieutoestand en milieugevolgen	11
4.1 Algemene richtlijnen	11
4.2 Morfologie en water	12
4.3 Natuur	12
4.4 Archeologie en cultuurhistorie	13
4.5 Hinderaspecten	13
4.6 Duurzaamheidsaspecten	14
5. Vergelijking van alternatieven	15
6. Leemten in informatie	17
7. Evaluatieprogramma	19
8. Vorm en presentatie	21

Bijlagen

1. Adviezen en inpspraakreacties
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 103 d.d. 4 juni 1997
3. Passage over verstoring uit de richtlijnen voor het MER Baggerspecie-
tort Westerschelde
4. Brief van de Commissie voor de milieu-effectrapportage d.d. 28 augustus
1997

HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN

De voorgenomen activiteit heeft betrekking op de verwerking van boorspecie die vrijkomt bij de aanleg van de Westerscheldetunnel.

De samenstelling en hoeveelheid van het materiaal worden bepaald door de plaats in het bodemprofiel waar wordt geboord en de boormethode (gebruik van steunvloeistof).

In de startnotitie wordt de gekozen boormethode afdoende gemotiveerd. Ook wordt duidelijk aangegeven dat de keuze voor het tracé en de keuze voor een geboorde tunnel in de eerdere besluitvorming zijn vastgelegd.

De alternatieven verschillen daarom vooral in de mate waarin de verwerking plaatsvindt door hergebruik en nuttige toepassing dan wel door (niet toepassingsgericht) storten in de Westerschelde, alsmede in het type hergebruik en de wijze van storten.

Hoewel de m.e.r. is bedoeld ter onderbouwing van de besluitvorming over vergunningen voor het storten van boorspecie in de Westerschelde, dienen beschouwingen over hergebruik en nuttige toepassing van de materiaalstromen in het MER een volwaardige plaats te krijgen.

Het MER dient in ieder geval te beschrijven welk verwerkingsalternatief (waarschijnlijk een combinatie van hergebruik en storten voor verschillende deelstromen van vrijkomend materiaal) als het meest milieuvriendelijk kan worden beschouwd en welk alternatief de voorkeur¹ heeft van de initiatiefnemer.

Het meest milieuvriendelijke alternatief dient te bestaan uit:

- een wijze van boren waarbij het gebruik van toeslagstoffen en de nadelige effecten daarvan zoveel mogelijk worden beperkt;
- een verdeling tussen hergebruik en stort met de gunstigste perspectieven voor het milieu, met bijzondere aandacht voor bijdragen in natuurontwikkeling;
- de meest milieuvriendelijke keuze van locaties voor het storten;
- de meest milieuvriendelijke wijze van transporteren en storten.

Bij de beschouwing van de milieugevolgen dient vooral te worden ingegaan op het morfologisch/dynamische systeem in relatie tot de ecologische waarden van het Westerscheldegebied. Verder dient ook aandacht te worden besteed aan archeologisch en cultuurhistorisch waardevolle elementen, hinder en duurzaamheidsaspecten. In het MER moet duidelijk worden aangegeven en gemotiveerd hoe de milieugevolgen van het storten van boorspecie worden bepaald in een situatie, waarin het Westerscheldegebied door verruimings- en stortactiviteiten sterk in beweging is.

¹ Het voorkeursalternatief kan in sommige situaties hetzelfde zijn als het meest milieuvriendelijke alternatief

1. INLEIDING

De N.V. Westerscheldetunnel i.o. heeft een startnotitie ingediend in het kader van een milieueffectrapportage (m.e.r.) voor het storten van boorspecie op een aantal locaties in de Westerschelde. De boorspecie is afkomstig van boorwerkzaamheden bij de aanleg van de Westerscheldetunnel tussen Ellewoutsdijk en Terneuzen.

Het op te stellen milieueffectrapport (MER) dient ter onderbouwing van de besluitvorming over vergunningen ingevolge de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).

De provincie Zeeland is het bevoegde gezag bij de Wm-vergunning en Rijkswaterstaat bij de Wvo-vergunning.

Bij brief van 28 augustus 1997 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage haar advies voor de richtlijnen uitgebracht. De aanbiedingsbrief is opgenomen als bijlage 4.

In bijlage 1 zijn de gedurende de tervisielegging ingekomen adviezen en inspraakreacties aangegeven en samengevat, inclusief de reactie hierop.

De onderhavige richtlijnen zijn vastgesteld op basis van de startnotitie, het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage en de binnengekomen adviezen en inspraakreacties.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Probleemstelling

In het MER moet in een probleemstelling worden beschreven voor welke knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden. Uit deze beschrijving moet blijken wat de reikwijdte is van het op te stellen MER, in het bijzonder welke alternatieven in beschouwing moeten worden genomen. In de startnotitie staat dat de kern van de probleemstelling is dat de verschillende soorten materiaal, die bij het boorproces van de Westerscheldetunnel vrijkomen, moeten worden afgevoerd. De samenstelling en hoeveelheid van het materiaal worden bepaald door de plaats in het bodemprofiel waar wordt geboord en de boormethode. Gelet op de te doorboren grondlagen zal gebruik worden gemaakt van de zogenaamde "slurry schild methode", waarbij als steunvloeistof een mengsel van water en bentoniet wordt gebruikt.

In de startnotitie wordt de gekozen boormethode afdoende gemotiveerd. Ook wordt duidelijk aangegeven dat de keuze voor het tracé en de keuze voor een geboorde tunnel in de eerdere besluitvorming zijn vastgelegd (zie ook §2.2).

In het MER dient aan de hand van geologische profielen te worden toegelicht dat binnen de bandbreedte van de aanlandingspunten van het genomen tracébesluit en de te hanteren technische eisen bij de keuze van het tracé (horizontale en verticale ligging) de hoeveelheid af te voeren boorspecie zo beperkt mogelijk is gehouden en tevens de optimale hergebruiksmogelijkheden zijn beschouwd.

2.2 Doel

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel (of de doelen) worden afgeleid. Daarbij moeten in het bijzonder ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering worden aangegeven, zoals die kunnen worden ontleend aan het vigerende milieubeleid.

Hoewel de m.e.r. is bedoeld ter onderbouwing van de besluitvorming over vergunningen voor het storten van boorspecie in de Westerschelde, dienen beschouwingen over hergebruik en nuttige toepassing van de materiaalstromen in het MER een volwaardige plaats te krijgen. De in de startnotitie aangegeven voorwaarden zijn goed bruikbaar om de haalbaarheid en wenselijkheid van hergebruik te beoordelen:

- a. *Het type hergebruik moet technisch mogelijk zijn.*
- b. *Het moet toegelaten zijn onder de vigerende wet- en regelgeving.*
- c. *Er moet van een aanwijsbaar milieuvoordeel sprake zijn.*
- d. *Er moet een afzetmarkt zijn voor de vrijkomende grond.*
- e. *Het type hergebruik moet economisch haalbaar zijn.*

Randvoorwaarde c. dient in het MER verder uitgewerkt te worden en een centrale plaats te krijgen in de afweging met randvoorwaarden d. en e.².

2.3 Besluitvorming

Voorgeschiedenis

Het MER dient een korte beschrijving te bevatten van de voorgeschiedenis van het project, waarbij wordt aangegeven in welke documenten de milieugevolgen van de aanlegactiviteiten³ bij de tunnelingang zijn beschreven. Dit is van belang voor zover er sprake is van cumulatie met de gevolgen van de voorgenomen activiteit (zie §4.5).

Genomen besluiten en vigerend beleid

Kort moet worden aangegeven welke bestuurlijke uitgangspunten en wettelijke randvoorwaarden gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar eerdere besluiten, beleidsnota's, (ontwerp)-plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.

In ieder geval dient daarbij te worden ingegaan op:

- besluiten over het tracé en de aanleg van de Westerscheldetunnel;
- Beleidsplan Westerschelde en het Voortgangs- en evaluatierapport;
- Vierde Nota Waterhuishouding (indien intussen verschenen);
- Structuurschema Oppervlaktedelfstoffen (1996);
- Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterbescherming (1995);
- Europese Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Ramsar conventie;
- Baggervergunning (1995) en Vergunningenwet (1997);
- vigerende streekplannen en bestemmingsplannen.

Aangegeven moet worden of er in het gebied dat door het voornemen wordt beïnvloed gebieden liggen, die op grond van milieukeurmerken een speciale beschermingsstatus in het beleid hebben of krijgen. Duidelijk moet worden wat de consequenties van de beschermingsstatus zijn.

Te nemen besluiten

In het MER dient te staan dat het is opgesteld voor de besluitvorming over Wm-vergunningen (te verlenen door Gedeputeerde Staten van Zeeland) en een Wvo-vergunning (te verlenen door Rijkswaterstaat).

Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten zijn aangegeven die verder nog worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

² Ook randvoorwaarden d. en e. vragen - in onderlinge samenhang - om een verdere toespitsing in het MER. Daarbij wordt gevraagd om een genuanceerde uitwerking van het in de startnotitie vermelde afstandscriterium van 50 km. Welke afstand voor transport economisch al dan niet haalbaar is, wordt ook bepaald door de hoogwaardigheid van het materiaal, de marktvraag en door de wijze van transport (over de weg of over water).

³ De gevolgen van de uitvoering als geboorde tunnel zijn niet in het MER over de Westerscheldeoververbinding aan de orde gekomen, omdat de keuze voor deze uitvoeringswijze later is gemaakt zonder m.e.r.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1 Algemene richtlijnen

De voorgenomen activiteit heeft betrekking op de verwerking van boorspecie die vrijkomt bij de aanleg van de Westerscheldetunnel. De alternatieven verschillen in de mate waarin de verwerking plaatsvindt door hergebruik en nuttige toepassing dan wel door (niet toepassingsgericht) storten in de Westerschelde, alsmede in het type hergebruik en de wijze van storten.

Het MER dient in ieder geval te beschrijven welk verwerkingsalternatief (waarschijnlijk een combinatie van hergebruik en storten voor verschillende deelstromen van vrijkomend materiaal) als het meest milieuvriendelijk kan worden beschouwd en welk alternatief de voorkeur⁴ heeft van de initiatiefnemer.

Voorgesteld wordt de alternatieven te ontwikkelen via een stapsgewijze aanpak. Voor elke materiaalstroom worden de alternatieven in twee stappen samengesteld. In de eerste stap worden de mogelijkheden voor hergebruik van de betreffende deelstroom verkend. Dit mondt uit in een voorkeurs- en een meest milieuvriendelijke optie voor hergebruik en in een resterende stroom te storten materiaal. In stap twee dient voor het niet reëel her te gebruiken deel de (voorkeurs- en meest milieuvriendelijke) stortlocatie en stortwijze te worden bepaald.

3.2 Materiaalstromen

Het MER dient een zo exact mogelijk inzicht te geven in de hoeveelheid en samenstelling van de af te voeren materiaalstromen naar herkomst van geologische formaties, alsmede in de perioden waarin deze vrijkomen. Het te hanteren onderscheid in deelstromen moet worden onderbouwd vanuit fundamentele verschillen in toepassingsmogelijkheden.

Per materiaalstroom moet worden ingegaan op volume, droge stofgehalte, samenstelling, korrelgroottesamenstelling en eventuele verontreiniging van de af te voeren grond. Vergelijkbare gegevens dienen te worden geleverd voor de af te voeren steunvloeistof.

Aangegeven moet worden hoeveel en welke toeslagstoffen (type en herkomst bentoniet) en water (drink-, industrie-, of zeewater) tijdens het boorproces worden toegevoegd. In het MER moet op de volgende vragen worden ingegaan:

⁴ Het voorkeursalternatief kan in sommige situaties hetzelfde zijn als het meest milieuvriendelijke alternatief.

- Wat is de invloed van de toevoeging van water en bentoniet op de hergebruiksmogelijkheden van de ontgraven materiaalstromen?
- Hoe gedraagt bentoniet of een bentoniet/kleimengsel zich in zout water (uitvlokking)?
- Welke mogelijkheden zijn er (voor zover uit milieuoverwegingen wenselijk) om de toevoer van bentoniet en water te beperken?
- Met welke mate van zekerheid kan worden verwacht dat de Boomse klei in relatief zuivere, grotere brokken beschikbaar komt? (Indien hierover onvoldoende zekerheid bestaat, dient het MER voor de klei twee scenario's te bevatten.)
- Onder welke omstandigheden (stort in Westerschelde, toepassing op land, zuur milieu) is het gehalte aan pyriet respectievelijk glauconiet een probleem in relatie tot de te stellen eisen aan het arseengehalte⁵? Is gebruik van een magneetafscheider voor het verwijderen van glauconiet een reëel in beschouwing te nemen oplossing?

Aansluitend dient te worden beschreven van welke behandeling, (intern) transport en tussenopslag van het af te voeren materiaal (bij de tunnelingang) wordt uitgegaan. Wanneer een scheidingsinstallatie wordt gebruikt, dient de werking ervan te worden beschreven.

3.3 Hergebruik en nuttige toepassing

Het MER dient een beknopte samenvatting te bevatten van het onderzoek⁶ naar de technische, economische en milieuaspecten van hergebruik van de materiaalstromen die bij het boren vrijkomen. Hierbij ligt het voor de hand dat de technische en economische aspecten mede worden behandeld, maar de milieuaspecten dienen duidelijk en afzonderlijk herkenbaar te zijn.

In ieder geval dient te worden ingegaan op de toepassing van:

- zand of ander vrijkomend materiaal als ophoogmateriaal
- bentoniet en klei als afdichtingsmateriaal bij stortplaatsen
- klei en ander vrijkomend materiaal bij dijkverbeteringsprojecten
- (zuivere) klei in de klei-industrie
- klei als verdediging van oevers geulranden en schorranden
- klei, of zand in natuurontwikkelingsprojecten.

Per onderscheiden materiaalstroom kan de volgende aanpak worden gevolgd:

benoem de mogelijke hergebruiksvormen;
bepaal in hoeverre wordt voldaan aan de randvoorwaarden a. en b.;
beschrijf de (positieve) effecten van het hergebruik, waaronder het voorkomen van de effecten van winning elders (bijvoorbeeld van de in de afzetregio meest gebruikelijke winwijze);
beschrijf de (negatieve) effecten van extra transport of eventuele voorbehandeling (bijvoorbeeld lozing van afvalwater, geluids-overlast, bijdrage in de verzuring);
bepaal de (extra) kosten voor het hergebruik;

⁵ In de Boomse Klei komt het mineraal pyriet (FeS₂) voor dat een zekere hoeveelheid arseen kan bevatten. Ook in het glauconietzand van de Formatie van Breda komt arseen voor. Glauconiet verweert (oxydeert) vrij snel en het is niet ondenkbaar dat daaruit - zeker in een zuur milieu - arseen vrijkomt.

⁶ Zoals vermeld in de startnotitie op pagina 25.

geef een overzicht van de reëel in beschouwing te nemen oplossingen per materiaalstroom aan de hand van een duidelijke definitie van "reëel";

bepaal voor het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief de hoeveelheid en het type hergebruik.

3.4 Stortalternatieven in de Westerschelde

Voor de materiaalstromen die niet voor hergebruik in aanmerking komen dienen per type materiaal de stortmogelijkheden te worden uitgewerkt. In de startnotitie staat dat stort op het land niet als een reëel alternatief wordt beschouwd. Voor de klei kan opslag op land tot minder milieuproblemen leiden dan stort in de Westerschelde. Hierbij wordt m.n. gedacht aan een tijdelijke opslag, met het doel in een later stadium hergebruik (indien dit mogelijk mocht blijken) te bewerkstelligen.

Voor de stort in de Westerschelde kan worden aangesloten bij de locaties uit de startnotitie. In het MER dienen echter de selectiestappen die vooraf zijn gegaan aan de keuze te worden toegelicht, in het bijzonder de wijze waarop het milieubelang een rol heeft gespeeld. Mogelijk kan een nadere analyse van het voortraject nog leiden tot een wijziging van de te beschouwen locaties.

Per geselecteerde locatie moet worden ingegaan op:

- . type locatie (geul, nevengeul), huidige bodemsamenstelling, ecologische betekenis van locatie en omgeving;
- . capaciteit, oppervlakte, storddiepte, maximale storthoogte, depotdoorsnede;
- . acceptatiebeleid (type te storten materiaal);
- . volgorde en tijdsperiode van opvulling, hoeveelheid per keer en mate van spreiding over de tijd, beperkingen in stortmogelijkheden in bepaalde seizoenen en tijdens bepaalde getijdenperioden of onder bepaalde weersomstandigheden, plaats van storten (eb/vloed-deel);
- . afstemming met reeds bestaande stortingen en met stortingen in het kader van de verruimingswerkzaamheden;
- . wijze van transport (buisleiding, schip);
- . vaarroutes, frequentie van/bijdrage in scheepvaartbewegingen;
- . wijze van storten en te gebruiken materieel (splijtbak, diffusor).

Varianten in stortmogelijkheden dienen te worden aangegeven en ingepast in de bijbehorende alternatieven (voorkeurs-, meest milieuvriendelijk alternatief).

3.5 Mitigatie en compensatie

In het MER moet worden aangegeven op welke wijze de optredende milieueffecten kunnen worden voorkomen of verzacht. In relatie tot verstoring kan daarbij worden gedacht aan bronreductie, afstand houden (b.v. verleggen van vaarroute), of vermijden van varen en storten in (de omgeving van) potentieel storingsgevoelige gebieden in ecologisch kwetsbare perioden.

Verder dient aandacht te worden besteed aan de aanwezigheid van scheepvaartverkeer met gevaarlijke stoffen, kabels/leidingen⁷ en innamepunten voor koelwater.

Gegeven de status die de Westerschelde heeft op grond van het Structuurschema Groene Ruimte⁸, dient in het MER te staan in hoeverre met het storten, ook na het treffen van mitigerende maatregelen, wezenlijke waarden worden aangetast. Als dat het geval is, moet worden aangegeven:

- of er een zwaarwegend maatschappelijk belang is voor het storten in of nabij de gevoelige gebieden;
- of er stortalternatieven mogelijk zijn waarbij geen wezenlijke waarden worden aangetast;
- welke (fysieke) compenserende maatregelen bij de stortalternatieven genomen kunnen worden, indien ook na het treffen van mitigerende maatregelen wezenlijke waarden worden aangetast⁹.

Bezien dient tevens te worden of het mogelijk is dat de stortactiviteiten worden ingezet ten behoeve van natuurontwikkeling. Daarbij dient zo mogelijk een relatie te worden gelegd met de plannen en werkzaamheden in het kader van de verruiming van de vaargeul.

3.6 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Het meest milieuvriendelijke alternatief dient te bestaan uit:

- een wijze van boren waarbij het gebruik van toeslagstoffen en de nadelige effecten daarvan zoveel mogelijk worden beperkt;
- een verdeling tussen hergebruik en stort met de gunstigste perspectieven voor het milieu, met bijzondere aandacht voor bijdragen in natuurontwikkeling;
- de meest milieuvriendelijke keuze van locaties voor het storten;
- de meest milieuvriendelijke wijze van transporteren en storten.

3.7 Nulalternatief

Een nulalternatief waarbij wordt afgezien van het afvoeren van de vrijkomende boorspecie is geen reëel alternatief. In het MER kan worden volstaan met het beschrijven van een nulsituatie als referentie. De milieugevolgen van de alternatieven moeten concreet worden gemaakt door vergelijking hiermee.

⁷Zie ook inspraakreactie bijlage 1, nummer 1 en 2.

⁸PKB deel 4, blz. 64.

⁹Ministerie van LNV, Directie Groene Ruimte en Recreatie: *Uitwerking compensatiebeginsel SGR*, oktober 1995.

4. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN MILIEUGEVOLGEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

4.1 Algemene richtlijnen

Bestaande milieutoestand

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de milieusituatie, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd, op het moment dat de uitvoering van de voorgenomen activiteit plaatsvindt. Omdat de komende jaren zal worden gewerkt aan de verruiming van de vaargeul in de Westerschelde, zal het gebied sterk aan veranderingen onderhevig zijn en is de bedoelde toekomstige nulsituatie in bepaalde opzichten moeilijk exact te voorspellen. Per milieuaspect wordt nader uitgewerkt hoe met dit probleem kan worden omgegaan.

Voor de meeste milieuaspecten is het gebied enkele kilometers ter weerszijden van het tracé Ellewoutsdijk/Terneuzen het meest geschikte studiegebied. De juiste omvang van het studiegebied volgt uit de ligging van de stortplaatsen en het verspreidingsgebied van de te storten specie. Op een kaart dienen de gebieden te worden aangegeven die voor hinder, aantasting of verstoring gevoelig zijn.

Milieugevolgen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- Aangezien het gaat om een activiteit die slechts ongeveer drie jaar zal duren dient per milieugevolg steeds duidelijk te worden aangegeven of het om een tijdelijk of permanent (onomkeerbaar) gevolg gaat.
- Naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed, zoals mogelijkheden voor natuurontwikkeling.
- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld, waarbij de bandbreedte wordt aangegeven of zo nodig een 'slechtste-geval scenario' wordt gebruikt.
- De manier waarop milieugevolgen zijn bepaald, dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.

4.2 Morfologie en water

Het MER dient een korte algemene beschrijving te bevatten van de huidige morfologisch/ hydrodynamische situatie en het ontwikkelingsproces van erosie en sedimentatie waarin deze situatie tot stand is gekomen in de afgelopen decennia (te ontleenen aan het op te stellen MER Baggerspeciebergiging Westerschelde). Voor het studiegebied kan vervolgens worden getracht de situatie die optreedt op het moment dat zal worden gestort zo goed mogelijk te benaderen op grond van voorspellingen en verwachtingen over de stand van zaken inzake de verruimingswerkzaamheden bij de start van het storten van boorspecie. Wanneer dat niet mogelijk blijkt, kan van de bestaande situatie worden uitgegaan en dient bij de milieugevolgen te worden aangegeven in hoeverre sprake zal zijn van een wederzijdse beïnvloeding en cumulatieve effecten.

Per stortlocatie en voor het studiegebied als geheel dient de invloed van het storten (hoeveelheid, type materiaal, storthoogte, eb-/vloeddeel, wijze van storten etc.) te worden bepaald.

Daarbij dient er rekening mee te worden gehouden dat het storten van boorspecie in een aantal opzichten afwijkt van de bestaande en geplande stortingen in het kader van het onderhoud en de verruiming van de vaargeul. In de eerste plaats betekent de stort van boorspecie extra import van sediment in het systeem in plaats van het 'rondpompen' van sediment. Ten tweede bestaat de baggerspecie grotendeels uit zand met een beperkte bijmenging van fijnkorrelig materiaal. De boorspecie zal daarentegen voor een groot gedeelte uit klei bestaan met (eventueel) een bijmenging van steunvloeistof (bentoniet).

In het MER dient op de volgende vragen te worden ingegaan:

- Hoe gedragen zich de onderscheiden te storten materiaalstromen, in het bijzonder de Boomse klei en bentoniethoudend materiaal, in een relatief zout milieu en in wisselende stroomsnelheden?
- Welk gedeelte van het gestorte materiaal zal ter plaatse blijven liggen en welk gedeelte zal als gevolg van de estuariumdynamiek verspreid of verplaatst worden en waarheen?
- Hoe groot is de optredende vertroebeling en tot hoever strekt die zich uit in vergelijking tot de vertroebeling onder invloed van de getijdenwerking?
- Hoe groot is de extra import van sediment in relatie tot de natuurlijke sedimentbalans van de desbetreffende zone in de Westerschelde en welke morfologische effecten treden hierdoor op?
- In welke mate is het storten van boorspecie in het midden-deel van de Westerschelde strijdig met de recent ontwikkelde stortstrategie, waarin materiaal uit het oostelijk deel naar het westelijk deel wordt gebracht?

De beschrijving dient zich toe te spitsen op de effecten voor gebieden die kwetsbaar zijn voor veranderingen (erosie, ophoging, vertroebeling), zoals ecologisch waardevolle gebieden, visserijgebieden, recreatiegebieden en dergelijke.

4.3 Natuur

Het MER moet voor het studiegebied een kaart en kwantitatieve beschrijvingen bevatten van de huidige ligging en omvang van voor de natuur waardevolle habitattypen als schorren, slikken, platen, intertijdsgebieden en ondiep water.

Beschreven moet worden welke betekenis (zoog- en rustplaatsen voor zeehonden, paaipplaatsen en kinderkamerfunctie voor vissen, aanwezigheid van bodemdieren en fytoplankton, broed-, rust- en foerageergebieden voor vogels) de gebieden hebben in het totale ecosysteem en wat de nationale en internationale betekenis en beschermingsstatus ervan is.

In het MER moet worden aangegeven welke tijdelijke of permanente aantasting van deze habitats wordt verwacht bij uitvoering van het voornemen door areaalverandering of kwaliteitsvermindering (vertroebeling, wijziging sedimentsamenstelling).

Expliciet moet daarbij aandacht worden besteed aan de invloed die optreedt voor bodemdieren, voor vis en voor 'zichtjagers'.

Wanneer de effecten van het voornemen samenvallen met verwachte effecten door de verruiming en het onderhoud van de vaargeul, dan dient dat te worden aangegeven. Ook dienen de positieve effecten bijvoorbeeld van natuurontwikkelingsactiviteiten aan de orde te komen.

Wanneer sprake is van activiteiten als varen en storten buiten de hoofdvaargeul nabij gebieden die voor vogels of zeehonden belangrijk zijn, dan dient in het MER op het aspect verstoring te worden ingegaan conform de methode die is beschreven in de richtlijnen voor het MER Baggerspeciebergiging Westerschelde¹⁰.

4.4 Archeologie en cultuurhistorie

In het MER dient te worden beschreven of door de voorgenomen activiteit in de Westerschelde bestaande archeologisch en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen (in negatieve zin) worden beïnvloed. Daarbij dient gebruik te worden gemaakt van de informatie die de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek nog zal verschaffen¹¹.

4.5 Hinderaspecten

Aandacht moet worden besteed aan de verschillen tussen de alternatieven voor:

- invloed op de veiligheid voor de scheepvaart;
- effecten voor visserij en recreatieve functies¹² in het Westerscheldegebied;

(Bij deze punten dient in het kader van de autonome ontwikkeling te worden ingegaan op cumulatie met effecten van de verruiming van de vaargeul.)

- geluidsoverlast door voorbehandelingsactiviteiten rondom de tunnelingang;
- geluidsoverlast en verkeersbelasting op secundaire wegen door de toename van vrachtverkeer voor afvoer van materiaalstromen.

(Bij deze punten dient in het kader van de autonome ontwikkeling te worden ingegaan op cumulatie met de reeds vergunde effecten van de aanleg van de Westerscheldetunnel, zie ook §2.3).

¹⁰ Terwille van de zelfstandige leesbaarheid van deze richtlijnen is de betreffende passage opgenomen in bijlage 3.

¹¹ Zie bijlage 4 reactie nummer 6.

¹² Zie bijlage 4 reactie nummer 3.

4.6 Duurzaamheidsaspecten

In het kader van de duurzaamheidsaspecten dient in het MER te worden ingegaan op de milieuvoor- en nadelen van hergebruik van materiaalstromen, voor zover niet hiervoor reeds beschreven. Daarbij kan het gaan om:

- zuinig gebruik van schaarse, niet vernieuwbare grondstoffen;
- voorkomen van (negatieve) effecten van winning elders;
- ruimtebeslag door (tijdelijke) opslag van materiaal en door voorbehandelingsactiviteiten, eventuele lozing van afvalwater;
- energieverbruik en CO₂-uitstoot door voorbehandeling en extra transport.

5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, ligt het in dit MER voor de hand een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven, omdat dit aspect zowel bij het ontwikkelen van alternatieven als in de uiteindelijke besluitvorming zal meewegen.

6. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor de besluiten.

7. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

In de besluiten zal aangegeven worden op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Wanneer voor de baggerspeciestort in het kader van de vaargeulverruiming een evaluatieprogramma wordt opgesteld en uitgevoerd, ligt het voor de hand hierbij aan te sluiten.

Het verdient aanbeveling, dat de initiatiefnemer in het MER reeds aangeeft hoe de koppeling zal zijn tussen de evaluatie in het kader van de m.e.r. en de evaluatie op grond van het meetprogramma MOVE.

8. VORM EN PRESENTATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en sprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. De belangrijkste zaken moeten zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

Bijlage I: Adviezen en inspraakreacties.

1. Het Bestuurlijk Overleg Westerschelde wijst er op dat de verschillende activiteiten niet strijdig mogen zijn met de hoofddoelstellingen van het Beleidsplan Westerschelde. Verder dient het aantal scheepvaartbewegingen geen 1.600 maar 3.200 (bij 1.600 stortingen) te zijn. Het storten in de Westerschelde geeft problemen op locatie Klei 1 (in verband met aanvoer van gevaarlijke stoffen) en locatie klei 2 nabij/voor de buitenhaven van de Oostsluis (veel scheepvaartbewegingen).

Reactie:

In het MER moet worden ingegaan op de uitgangspunten en randvoorwaarden van (onder meer) het Beleidsplan Westerschelde.

Verder dient in het MER aandacht te worden besteed aan de scheepvaartbewegingen en de aanwezigheid van scheepvaartverkeer met gevaarlijke stoffen

2. N.V. Delta Nutsbedrijven merkt op dat rekening dient te worden gehouden met de 150kV kabelverbinding tussen Ellewoutsdijk en Terneuzen en dat er geen twee, maar vijf waterleidingen in het betrokken gebied liggen.

Reactie:

In het MER dient aandacht te worden besteed aan de aanwezigheid van kabels en leidingen.

3. Het college van burgemeester en wethouders van Borsele deelt mede dat de startnotitie voldoende is aangepast aan eerder in de begeleidingscommissie gemaakte opmerkingen.

Reactie: van de reactie van de gemeente is kennis genomen.

4. Het college van burgemeester en wethouders van Terneuzen wijst op de beperkte terinzagelegging (op een tweetal plaatsen in de provincie) en het houden van slechts één voorlichtingsbijeenkomst. Gevraagd wordt naar de consequenties van storten van slib op de locaties "klei 1" en "slib 1".

Reactie:

Het houden van een voorlichtingsbijeenkomst over een startnotitie is niet wettelijk voorgeschreven.

Door de initiatiefnemer is een bijeenkomst georganiseerd, waarin voorlichting is gegeven over de aanleg van de Westerscheldetunnel en het storten van de boorspecie. Een vorige voorlichtingsbijeenkomst is gehouden in Terneuzen; vandaar dat voor deze voorlichtingsbijeenkomst gekozen is voor Borsele, de gemeente aan de andere zijde van de tunnel.

Mede gelet op het advies van de commissie MER zal het MER op ruimere schaal ter inzage worden gelegd (tevens bij alle gemeenten rond de Westerschelde).

De consequenties van het storten op genoemde lokaties zullen in het MER aan de orde komen.

5. Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Algemeen Milieu en Natuurbeleid (AMINAL), merkt op dat

- de startnotitie niet vermeldt dat eventuele effecten op Vlaams grondgebied zullen worden aangegeven;
- een idee verkregen dient te worden in de cumulatie van effecten als gevolg van dit project en andere, waarbij genoemd zijn de baggerspecielossingen en verschuiving van stromingspatronen in het kader van de verdieping van de Westerschelde).

Reactie:

- Grensoverschrijdende milieu-effecten hoeven in het kader van de onderhavige procedure niet meegenomen te worden, aangezien de potentiële stortlocaties op meer dan 5 km afstand van de grens met een buurland liggen. Het “Stappenschema grensoverschrijdende milieu-effecten” is dan ook niet gevolgd. Niettemin zullen ook de betrokken Vlaamse overheden (i.c. AMINAL) in kennis worden gesteld van de onderscheiden procedurele stappen in het kader van dit MER.
- In het MER wordt ingegaan op cumulatie van effecten.

6. De Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek vraagt aandacht voor de gevolgen van de geplande activiteit voor het archeologisch bodemarchief, waarvoor inzicht in de op dit moment bekend en te verwachten archeologische waarden onontbeerlijk is.

Reactie:

In het MER dient duidelijk te worden beschreven of door de voorgenomen activiteit in de Westerschelde bestaande archeologische en cultuurhistorische waardevolle gebieden en elementen (in negatieve zin) worden beïnvloed. Daarbij dient gebruik te worden gemaakt van de informatie die de Rijksdienst voor Oudheidkundig bodemonderzoek nog zal verschaffen.

7. Staatsbosbeheer verzoekt aandacht voor eventuele neveneffecten op stromingen en sedimentatie van de stortingen (m.n. Schor van Waarde van Schor van Bath worden als voorbeeld genoemd). Hoewel in de startnotitie gesproken wordt over geringe effecten van het storten van boorspecie, dient verstoring van het ecosysteem voorkomen te worden. .

Reactie:

In het MER moet aandacht worden besteed aan de gevolgen voor habitattypen als schorren en slikken en welke aantasting van deze habitats als gevolg van areaalverandering of kwaliteitsvermindering (vertroebeling, wijziging sedimentsamenstelling) wordt verwacht. De betekenis van deze gebieden in het totale ecosysteem dient daarbij aan de orde te komen.

8. De LTO-raad Zeeland merkt op dat bij het boren grote hoeveelheden grond van goede kwaliteit vrijkomt. De mogelijkheid dient onderzocht te worden of er mogelijkheden zijn met de ontgraven grond extra natuurgebieden of kwaliteitsverbetering van natuurgebieden te creëren c.q. te bewerkstelligen .

Reactie:

In het MER zal aandacht moeten worden besteed aan het inzetten van de stortactiviteiten ten behoeve van natuurontwikkeling.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 103 d.d. 4 juni 1997

Directie Ruimte,
Milieu en Water

Bekendmaking

Bekendmaking startnotitie MER storten boorspecie in de Westerschelde

Door de N.V. Westerscheldetunnel i.o. te Middelburg is een startnotitie ingediend om te komen tot een Milieu-effectrapportage (MER) ten behoeve van de verlening van de vergunningen ingevolge de Wet Milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor het storten van boorspecie op een aantal lokaties in de Westerschelde. Deze boorspecie is afkomstig van boorwerkzaamheden in verband met de aanleg van de Westerscheldetunnel tussen Ellewoutsdijk en Terneuzen.

De in aanmerking komende stortlokaties zijn verspreid gelegen in het Nederlandse deel van de Westerschelde (op meer dan 5 km. van de grens van België). Bij de gekozen stortlokaties is onderscheid gemaakt tussen locaties die specifiek voor het storten van specie uit de Westerscheldetunnel zijn geselecteerd en locaties die al voor andere activiteiten in gebruik zijn, te weten het storten van specie van onderhoudsbaggerwerkzaamheden in diverse havens langs de Westerschelde en in de hoofdvaargeul in de Westerschelde. Voor meer informatie wordt verwezen naar de startnotitie.

Ingevolge de Wet milieubeheer (WM) wordt elke stortlokatie beschouwd als een aparte inrichting. Het bevoegd gezag voor de inrichtingen in het kader van de WM is het college van Gedeputeerde Staten van Zeeland. Daarnaast is de Minister van Verkeer en Water-

staat bevoegd gezag in het kader van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (WVO). Op grond van de WM dient ter voorbereiding van de besluitvorming de procedure voor een milieu-effectrapportage te worden gevolgd. Gedeputeerde Staten van Zeeland coördineren de voorbereiding en behandeling van het MER en de vergunningaanvragen.

Voordat het MER door de vergunningaanvrager wordt opgesteld, dienen eerst door het bevoegd gezag richtlijnen te worden vastgesteld die aangeven welke milieu-aspecten in het MER onderzocht moeten worden. Conform de WM wordt heden aan een ieder de mogelijkheid tot inspraak geboden. Deze inspraak op de startnotitie is bedoeld om adviezen en reacties te ontvangen die van belang kunnen zijn bij het formuleren van de richtlijnen.

De startnotitie ligt daartoe van 6 juni tot en met 3 juli 1997 ter inzage bij de Directie ruimte, milieu en water, Het Groene Woud 1 te Middelburg, op werkdagen van 9-12 en 14-16 uur, in de bibliotheek van Rijkswaterstaat, directie Zeeland, Koestraat 30 te Middelburg, op werkdagen van 9-12 en 13-16 uur.

Tevens wordt door Gedeputeerde Staten van Zeeland een voorlichtingsavond georganiseerd op 23 juni 1997, om 19.30 uur in De Stenge, Stengeplein 1 te Heinkenszand.

Reacties met betrekking tot de startnotitie kunnen tot en met 3 juli 1997 door een ieder schriftelijk worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van Zeeland, Postbus 65-4330, AD Middelburg. Hierbij kan worden verzocht persoonlijke gegevens niet bekend te maken. Nadere informatie en een exemplaar van de startnotitie kan verkregen worden via tel. no. 0118-631769 of 0118-686404.

Verstoring

Bij de beschrijving van het aspect verstoring wordt voorgesteld gebruik te maken van de methode en het begrippenkader zoals hieronder aangegeven:

Potentiële verstoringengebieden zijn gebieden die (vanwege de aanwezige (avi)-fauna) gevoelig zijn voor verstoring en worden beschermd door regelgeving op grond van de Europese Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Natuurbeschermingswet en/of aanwijzing tot Stiltegebied.

De *verstoringafstand* is de afstand tot een verstoringbron (varende schepen, baggeren en storten), die als maatgevend¹ wordt beschouwd voor het optreden van verstoring. De verstoringafstand kan op kaart worden aangegeven door middel van een *verstoringcontour*. Daarbij dient tevens de frequentie van de verstoring in beschouwing te worden genomen, bijvoorbeeld in de vorm van het aantal malen per dag. Indien sprake is van fluctuerende geluidemissies, kunnen deze worden beschreven aan de hand van equivalente geluidsniveaus en piekniveaus.

Verstoringengebieden zijn de gebieden in een potentieel verstoringengebied, die binnen een verstoringcontour liggen.

Zowel voor de referentie als voor de alternatieven (tijdens de verruiming en in de onderhoudsperiode daarna) dienen in het MER de ligging en omvang van de verstoringengebieden te worden bepaald, waarbij voor de bestaande situatie (vanzelfsprekend) wordt uitgegaan van de bestaande vormen van verstoring en bij de toekomstige situatie voor zover er sprake is van cumulatie ook moet worden ingegaan op de verstoring door de baggerwerkzaamheden.

Aan de hand van een inschatting van de populatiegrootte van aanwezige zeehonden en belangrijke/zeldzame vogelsoorten per soort en per seizoen per verstoringengebied wordt een maat gegeven voor de kans op verstoring van (avi)fauna.

¹ Ter bepaling van de verstoringafstand kan gebruik worden gemaakt van literatuurgegevens (bijvoorbeeld bepaling van de kritische vluchtafstand per soort volgens Davidson & Rothwell, 1993). Daarnaast wijst de Commissie op het gegeven dat bij de behandeling van een vergelijkbare milieuproblematiek in de Waddenzee (MER Proefboringen Waddenzee), op een verdedigbaar te achten wijze, de afstand tot een niet-omgevingseligen verstoringbron waarop deze nog 60 dB(A) produceert als verstoringafstand is gehanteerd. Voor vogels geldt daarbij dat uitsluitend die plaatsen binnen een dergelijke afstand als verstoringgevoelig gelden, indien sprake is (kan zijn) van een foerageer-, broed- of rustplaats.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland
Postbus 165
4330 AD MIDDELBURG

uw kenmerk
338

uw brief
d.d. 30 mei 1997

ons kenmerk
U613-97/vE/eh/889-38

onderwerp
Advies voor richtlijnen Boorspecie
Westerscheldetunnel

doorkiesnr.
(030) 234 76 25

Utrecht,
28 augustus 1997

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het starten van boorspecie op een aantal lokaties in de Westerschelde.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

M.M.U. van Dis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Boorspecie Westerscheldetunnel

In afschrift aan: De minister van Verkeer en Waterstaat

